

Марина ШКОДА,
здобувачка третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти
*Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка (м. Тернопіль)*

СТРУКТУРА ІНТЕГРАЦІЇ САМОМЕНЕДЖМЕНТУ В СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В ОСВІТНІХ ЗАКЛАДАХ

Проблема якості освіти в Україні була завжди актуальною. Перебуваючи у стані постійних змін, психологічної нестабільності, інформаційної дезорієнтації українська освіта постійно вдосконалюється, вбираючи досвід зарубіжного та вітчизняного менеджменту.

Поняття «якість освіти» є постійним об'єктом досліджень вчених і прописано на законодавчому рівні у Законі України «Про освіту» як «відповідність результатів навчання вимогам, встановленим законодавством, відповідним стандартом освіти та/або договором про надання освітніх послуг» [2]. Міжнародний інститут планування освіти в Парижі «якість освіти» розуміє як зміни позитивного характеру, які можна зафіксувати [4].

Відтак характеристика якості підкреслює високий рівень розвитку будь якої діяльності, зокрема і управління. На думку О. Боднар, якість управління – «сукупність таких характеристик управління навчальним закладом, завдяки яким система управління здатна забезпечити задані стандарти якості в усіх компонентах освітнього процесу на засадах використання інноваційних педагогічних технологій в умовах людиноцентричного виміру освіти» [1].

Л. Мовчан вважає, що умовами успішного розвитку освітніх систем є: наявність вибору та конкуренції, децентралізація та автономія, відповідальність здобувача освіти за власні результати, а отже, уміння самоорганізовуватися та практичне володіння інструментами самоменеджменту [3]. Ефективний розвиток та формування самоменеджменту матиме успіх у разі його систематичного практичного запровадження в освітній процес усіма учасниками освітньої спільноти, а саме: здобувачами освіти, викладачами, адміністрацією. Відтак, пропонуємо розглядати поняття «якість самоменеджменту закладу освіти» як інтегральну характеристику, що відображає здатність особи ефективно

планувати, організовувати, контролювати та оцінювати власну діяльність, приймати обґрунтовані рішення і досягати поставлених цілей у гармонії з особистими цінностями, використовуючи ресурси часу, знань та енергії максимально продуктивно, не завдаючи шкоди здоров'ю. Це передбачає відповідність підходів до самоменеджменту індивідуальним характеристикам і можливостям особи.

Інтеграція самоменеджменту в забезпечення якості освітнього процесу є ключовим аспектом, оскільки сприяє підвищенню ефективності навчання та викладання, стимулює розвиток самостійності й відповідальності учасників освітнього процесу. У рамках цієї інтеграції можна виділити декілька типів діяльності: самоорганізація та самоконтроль (Self-organization and Self-control model), проектно-орієнтоване навчання (Project-based Learning model), самостійне навчання та онлайн-освіта (Self-directed Learning and E-learning model) та рефлексивне навчання (Reflective Learning Model) [4].

Сутність структури самоорганізації та самоконтролю базується на ідеї власної відповідальності за планування, організацію та контроль навчальної або професійної діяльності. Проектно-орієнтоване навчання передбачає впровадження в освітній процес роботи над реальними проектами, де самоменеджмент стає ключовим інструментом у плануванні, виконанні та презентації. Самостійне навчання та онлайн-освіта використовує сучасні цифрові технології для забезпечення доступу до освітніх ресурсів та можливість керувати власним процесом навчання. Рефлексивне навчання, інтегрується в освітній процес через розвиток в учасників рефлексивних навичок, тобто здатності аналізувати власні дії та результати, вчитися на власному досвіді.

Основа запропонованої нами структури підвищення якості освітнього процесу базується на постійному саморозвитку та активному впровадженні навичок самоменеджменту всіх його учасників на всіх етапах навчання (рис. 1). Вибір та застосування певної структури в освітньому закладі залежить від цілей та пріоритетів її учасників, методів викладання, освітньої ситуації. Враховуючи актуальність та переваги кожного з компонентів, нами розроблено структуру інтеграції самоменеджменту з урахуванням загальних переваг та характеристик кожного.

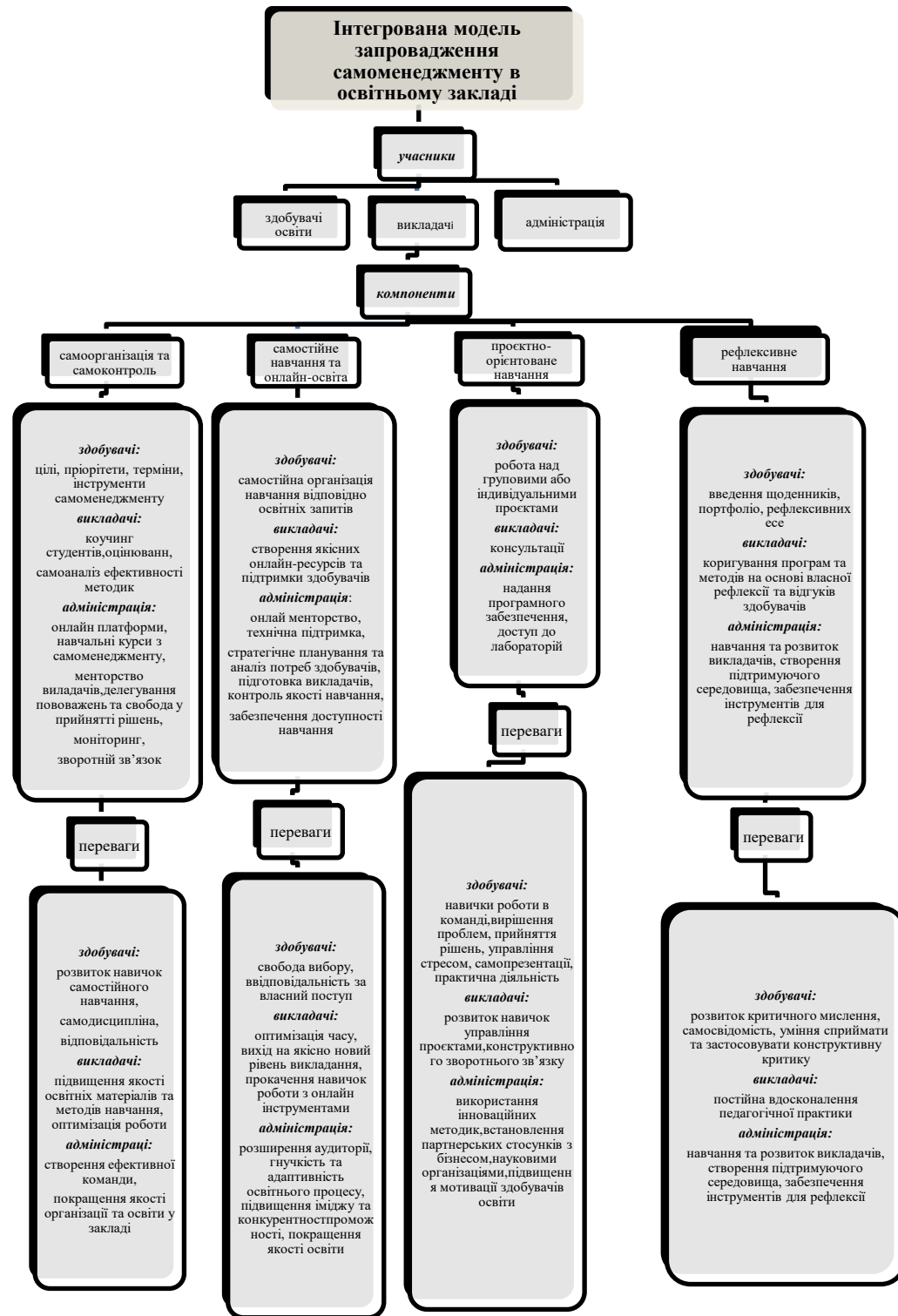

Рис.1. Інтегрована структура запровадження самоменеджменту в освітньому закладі

Створена інтегрована структура поєднує найефективніші практики сучасної освіти – від самостійного навчання до колективної (проектної)

діяльності, онлайн-ресурсів та критичної рефлексії. Об'єднання чотирьох компонентів навчання в одну інтегровану структуру є потужною основою для підвищення готовності до практичної діяльності в реальних умовах, тобто навчання максимально пов'язане з життям; розвиває ключові навички самодисципліни, самоменеджменту, адаптивності та стійкості. Така структура є комплексним підходом для розвитку цілісної особистості, здатної брати на себе відповідальність, приймати рішення та конкурувати на ринку праці. Заклади освіти, інтегруючи цю структуру на практиці, сприяють цілісності освітнього процесу, підвищують якість надання освітніх послуг, рейтинг закладу та його конкурентоспроможність.

Список використаних джерел:

1. Боднар О. С. Технології оцінювання якості освіти. *Якість університетської освіти: актуальні питання теорії і практики*: колективна монографія / за ред. В. Я. Брича, А. В. Вихруща. Тернопіль: ТНЕУ, 2016. 520 с.
2. Про освіту: Закон України від 05.09.2017 р. № 2145-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text> (дата звернення: 10.10.2024).
3. Мовчан Л.В. Сучасний погляд на якість вищої освіти в Україні. *Вісник університету імені Альфреда Нобеля. Серія: Педагогіка і психологія. Педагогічні науки*. 2017. №1 (13). С. 32–37.
4. Planning the quality of education: The collection and use of data for informed decision-making. URL: <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000086680/PDF/86680eng.pdf.multi> (дата звернення 04.10.2024).